

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นองค์ประกอบสำคัญในการพัฒนาประเทศให้มีความเจริญก้าวหน้าทันต่อการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคม และเทคโนโลยี เพราะเป็นเครื่องมือในการสร้างกำลังคนของประเทศให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพตามที่มุ่งหวัง ซึ่งกำลังคนจะมีประสิทธิภาพเพียงใดนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพในการจัดการศึกษา ดังนั้นสถาบันที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการรับผิดชอบทางด้านการศึกษา จึงต้องตระหนักถึงภาระและหน้าที่ของตนในการจัดและให้การศึกษ เพื่อพัฒนากำลังคนของประเทศให้เป็นผู้ที่มีคุณภาพทั้งความรู้ ความสามารถ มีคุณธรรม และวินัย ตลอดจนคุณสมบัติอื่น ๆ ที่พึงประสงค์ และจำเป็นต่อการเป็นพลเมืองดีและมีประสิทธิภาพของประเทศ

ในปัจจุบันการให้การศึกษาเพื่อพัฒนากำลังคนของประเทศนับว่าเป็นเรื่องที่ต้องจำเป็นมาก และต้องให้ผู้เข้ารับการศึกษาทั้งตนเอง กล่าวคือ ประกอบอาชีพเลี้ยงตนเองได้ตามสมควรเมื่อจบการศึกษา ไม่ว่าจะจบการศึกษาในระดับใด รวมทั้งสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้ตามอัธยาศัย สถาบันที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาสถาบันหนึ่ง คือ โรงเรียน โดยเฉพาะโรงเรียนมัธยมศึกษา ซึ่งนักเรียนที่เข้ารับการศึกษาในระดับมัศึกษานั้น เป็นที่ยอมรับของนักการศึกษาโดยทั่วไปว่า มีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าระดับอื่น เพราะเด็กในระดับนี้เป็วินัยที่เข้าสู่ความเป็นหนุ่มเป็นสาว มีความเจริญทางสมองเกือบถึงขีดสุด และพร้อมที่จะเป็นกำลังสำคัญของชาติในอนาคต จึงควรได้รับการเตรียมตัวให้มีความรู้ความสามารถที่จะนำไปใช้ในการพัฒนาตนเอง สังคม และประเทศชาติต่อไป ทั้งนี้ กรม สุกประเสริฐ (2527 : 36-37) กล่าวว่า หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 ก็คือ หลักสูตร

มัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 ก็คือ ต่างก็จัดว่าเป็นหลักสูตรของการศึกษา
พัฒนา เพราะหลักสูตรได้มุ่งเน้นพัฒนาบุคลิกภาพของคนไทยในอนาคตเป็นสำคัญ
จุดหมายของหลักสูตรมุ่งเน้นการพัฒนาคน ซึ่งมีใช้มุ่งเพียงแต่ด้านวิชาการ แต่มุ่งใน
ทุก ๆ ด้าน โดยเฉพาะอุปนิสัยในการทำงาน อาจกล่าวได้ว่า เป็นสามัญศึกษานิก
ปรุณภูมิในด้านการงานพื้นฐานอาชีพ ซึ่งจะเห็นได้จากแนวนโยบายของรัฐบาลในแผน-
การศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2520 ในส่วนที่เกี่ยวกับการมัธยมศึกษาได้ระบุไว้ว่า
"มุ่งให้นักเรียนมีความรู้ทั้งวิชาการและวิชาชีพที่เหมาะสมกับวัย ความต้องการ ความ
สนใจและความถนัด เพื่อให้แต่ละบุคคลเข้าใจและรู้จักเลือกอาชีพที่เป็นประโยชน์แก่
ตนเองและสังคม" (กระทรวงศึกษาธิการ 2520 ก : 1) ซึ่งหลักสูตรมัธยมศึกษา
ตอนต้นในปัจจุบันได้ประกาศใช้ในปีการศึกษา 2521 ได้มีหลักการระบุไว้ว่า

"เป็นหลักสูตรที่ให้การศึกษาทั่วไป อันเป็นพื้นฐานสำหรับประกอบ
สัมมาชีพตามความสามารถและความสนใจ และเป็นหลักสูตรที่ทางโรงเรียน
สามารถจัดแผนการเรียนให้จบในตัวเองได้ หรือเป็นพื้นฐานสำหรับการ
ศึกษาต่อ เป็นหลักสูตรที่มุ่งพัฒนาบุคลิกภาพ และเปิดโอกาสให้เด็กวัยรุ่นได้
ค้นพบความสามารถ ความสนใจ และความถนัดของแต่ละบุคคล เป็น
หลักสูตรที่สนองความต้องการของท้องถิ่นทางานอาชีพ การจักสอนวิชา
อาชีพจึงจำเป็นต้องสอดคล้องกับสภาพและความต้องการ เป็นหลักสูตรที่
เปิดโอกาสให้ผู้เรียนสามารถศึกษาหาความรู้และทักษะจากแหล่งวิทยาการ
และสถานประกอบการได้" (กระทรวงศึกษาธิการ กรมวิชาการ 2521
: 1)

หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 ถือว่าเป็นหลักสูตรที่จบใน
ตัวเอง ผู้ที่เรียนจบหลักสูตรนี้แล้วจะสามารถดำรงชีวิตเป็นพลเมืองดีของสังคมไทย
และประกอบอาชีพเลี้ยงชีพได้ตามสมควร โดยมีโครงสร้างของหลักสูตรที่ประกอบ
ด้วยกลุ่มวิชาต่าง ๆ 5 กลุ่มวิชา คือ กลุ่มภาษา กลุ่มคณิตศาสตร์-วิทยาศาสตร์
กลุ่มสังคมศึกษา กลุ่มพัฒนาบุคลิกภาพ และกลุ่มการงานและอาชีพ ซึ่งในกลุ่มวิชานี้
ประกอบด้วยวิชาการงานเป็นวิชาบังคับ และวิชาอาชีพเป็นวิชาเลือก เนื่องจาก
เกณฑ์การจบหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นได้กำหนดไว้ข้อหนึ่งว่า "ผู้เรียนต้องได้หน่วย
การเรียนไม่ต่ำกว่า 85 หน่วยการเรียน โดยเรียนวิชาบังคับและวิชาเลือกตาม
โครงสร้างของหลักสูตร (กระทรวงศึกษาธิการ 2521 : 9) ดังนั้นวิชาอาชีพจึงเป็น

วิชาหนึ่งที่มีส่วนสำคัญในการที่จะทำให้การศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นบรรลุตาม
จุดมุ่งหมายของหลักสูตร

จากการติดตามประเมินผลการใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช
2521 และหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 พบว่า โรงเรียนมี
ปัญหาเกี่ยวกับการใช้หลักสูตร ดังนี้

ครูผู้สอนยังไม่เข้าใจความต้องการของหลักสูตร ไม่เข้าใจเรื่อง
จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม ไม่ยอมเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนตามแนวหลักสูตรใหม่ ไม่
สามารถจัดการเรียนการสอนได้ตามความต้องการของหลักสูตร โรงเรียนไม่สามารถ
สนองความต้องการของหลักสูตรในเรื่องการเปิดสอนวิชาชีพได้ ขาดสถานฝึกงานอาชีพ
สถานประกอบการไม่ให้ความร่วมมือและค่าใช้จ่ายสูง การจัดการเรียน โรงเรียน
จัดการเรียนสนองความต้องการ ความถนัด และความสามารถของผู้เรียนได้ไม่
มากนัก โรงเรียนจัดเปิดสอนวิชาชีพไม่สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น
โรงเรียนยังไม่จัดส่งนักเรียนออกไปฝึกงานตามสถานประกอบการ โรงเรียน
ขาดแคลนงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ประกอบการเรียนการสอน โรงเรียนมีครูขาด
เกินในบางหมวดวิชา และขาดครูที่มีความรู้เฉพาะ เช่น ครูวิศวะ ครูแนะแนว
ครูสอนกลุ่มงานและอาชีพ เนื้อหาในหลักสูตรกว้างและมีมาก แต่เวลาสำหรับการ
จัดกิจกรรมมีน้อย โรงเรียนขาดคู่มือและเอกสารที่จัดซื้อ ครูยังไม่เข้าใจระเบียบวิธี
ประเมินผลตามแนวหลักสูตรใหม่ (กองแผนงาน กรมสามัญศึกษา 2528 : 1-7)

ในปีการศึกษา 2527 สำนักทดสอบทางการศึกษา กรมวิชาการ กระทรวง-
ศึกษาธิการ ได้ทำการตรวจสอบคุณภาพการศึกษา โดยทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จากโรงเรียนสังกัดต่าง ๆ วิชาที่ทดสอบ คือ
ภาษาไทย สังคมศึกษา พละนามัย วิทยาศาสตร์ และพื้นฐานวิชาอาชีพ ผลการ
ทดสอบโดยสรุปว่า คะแนนเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาพื้นฐานวิชา
อาชีพระดับประเทศเมื่อเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดอยู่ในระดับควรปรับปรุง (กระทรวง-
ศึกษาธิการ กรมวิชาการ 2528 : 66)

ในปีการศึกษา 2528 สำนักทดสอบทางการศึกษา กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ได้ทำการทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนมัธยมศึกษาทั่วประเทศ ทุกสังกัด วิชาที่ทดสอบ คือ ภาษาไทย สังคมศึกษา พลานามัย พื้นฐานวิชาอาชีพ วิทยาศาสตร์ (เคมี ชีววิทยา ฟิสิกส์ วิทยาศาสตร์กายภาพชีวภาพ) ผลการทดสอบโดยสรุปปรากฏว่า คะแนนเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับควรปรับปรุง ในรายวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ ค่าเฉลี่ยคะแนนด้านความคิดของเขตการศึกษาต่าง ๆ และกรุงเทพมหานครเมื่อเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดอยู่ในระดับควรปรับปรุง นักเรียนที่สอบได้คะแนนระดับดี ร้อยละ 0.185 ระดับพอใจ ร้อยละ 28.887 สำหรับเขตการศึกษา 5 นักเรียนสอบได้คะแนนระดับดี ร้อยละ 0.083 ระดับพอใจ ร้อยละ 31.649 (กระทรวงศึกษาธิการ กรมวิชาการ 2529 : 80)

จากการประเมินผลการใช้หลักสูตร ระดับมัธยมศึกษาปี 2526 ของเขตการศึกษา 5 พบว่า การจัดครูเข้าสอนไม่ตรงตามวิชาเอก ร้อยละ 56.40 การใช้แหล่งวิทยาการ สถานประกอบการ สถานประกอบอาชีพอิสระ มีโรงเรียนจัดส่งนักเรียนไปฝึกงานน้อยมาก เพียงร้อยละ 18 (2526 : 77) จากการประเมินผลการปฏิบัติงานของโรงเรียนในโครงการปรับปรุงคุณภาพโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 5 พบว่า ห้องวิชาการและอาชีพและภาคปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์ที่ควรปรับปรุง การให้บริการแก่ชุมชนในด้านความรู้ทางวิชาการอาชีพยังจัดทำได้น้อยมาก (2529 : 56-58) และจากการวิจัย "ขนาดโรงเรียนมัธยมศึกษาที่เหมาะสมที่สุดในเขตการศึกษา 5" พบว่า โรงเรียนขนาดค่อนข้างใหญ่และขนาดค่อนข้างเล็กประสบปัญหาในด้านโรงฝึกงานมีน้อยโรงเรียนขนาดค่อนข้างใหญ่มีเนื้อที่แปลงเกษตรไม่เพียงพอกับสัดส่วนของนักเรียนในภาคปฏิบัติ ซึ่งเรื่องนี้มีปัญหากับโรงเรียนทุกขนาดด้วยกัน (2529 : 82)

จากสภาพการณ์ที่ผ่านมามีตั้งแต่พุทธศักราช 2521 จนถึงปัจจุบัน จะเห็นได้ว่าการจัดการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาการพัฒนาคุณภาพทางการศึกษายังไม่บรรลุผลเท่าที่ควร การเรียนทางด้านวิชาชีพมุ่งเน้นด้านเนื้อหามากเกินไป ทำให้การฝึก-

ปฏิบัติไม่เพียงพอ และการสอนในวิชาชีพต่าง ๆ ยังมีได้มีลักษณะครบวงจร และพบว่า การเรียนการสอนมุ่งเน้นให้ผู้สำเร็จการศึกษาออกไปประกอบอาชีพรับจ้างมากกว่าออกไปประกอบอาชีพอิสระ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2529 : 16-17) จากผลสรุปดังกล่าวจะเห็นได้ว่าการจัดสอนวิชาอาชีพยังมีปัญหาอยู่ ซึ่งจะเห็นได้จากรายงานประจำปีของกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ได้กล่าวถึงในส่วนของสภาพปัจจุบันและปัญหาว่า

..การจัดการเรียนการสอนยังไม่บรรลุวัตถุประสงค์ของหลักสูตรเท่าที่ควร โดยเฉพาะในค่านวิชาอาชีพ และขาดงบประมาณสนับสนุน ชูاکครูในสาขาที่ทองการ เพราะการผลิตไม่เพียงพอ และ/หรือครูไม่ยอมไปบรรจุในโรงเรียนชนบททางไกล รวมทั้งไม่ได้รับความร่วมมือจากสถานประกอบการเพื่อฝึกงาน.. (กองแผนงาน กรมสามัญศึกษา 2528 : 54)

ดังนั้นนโยบายการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการในแผนพัฒนาการศึกษา ระยะที่ 6 จึงได้กำหนดไว้ชัดเจนว่า มุ่งที่จะเร่งรัดพัฒนาการศึกษาให้มีส่วนช่วยในการแก้ปัญหาและพัฒนาเศรษฐกิจ โดยเฉพาะในค่านการมีงานทำและมีรายได้เพียงพอต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต โดยเร่งรัดพัฒนาหลักสูตร กระบวนการเรียนการสอน และการจัดกิจกรรมการศึกษาเพื่อสร้างความสามารถในการประกอบอาชีพให้แก่ักเรียน โดยเน้นการฝึกปฏิบัติในค่านการงาน การอาชีพ เร่งปลูกฝังคุณธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ในการทำงานและพึ่งตนเอง กรมสามัญศึกษาก็ได้วางนโยบายการบริหารและการพัฒนาการศึกษา พ.ศ. 2530 ทางค่านคุณภาพการศึกษาและค่านการศึกษาเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจ โดยพัฒนาและส่งเสริมสนับสนุนให้การเรียนของนักเรียนบรรลุผลตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร และมุ่งเน้นการศึกษาวิชาอาชีพและการศึกษาเพื่อการมีงานทำ ซึ่งหน่วยงานต่าง ๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาของกรมสามัญศึกษาต่างก็เร่งดำเนินการในการปฏิบัติตามเป้าหมายของกรมสามัญศึกษา โดยมีการจัดตั้งโครงการศูนย์ศึกษาค้นคว้าเพื่อส่งเสริมการจัดการศึกษาวิชาชีพในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษาคานจังหวัดต่าง ๆ จังหวัดเพชรบุรี เป็นจังหวัดหนึ่งในเขตการศึกษา 5 ที่ได้มีการดำเนินการเรื่องนี้เช่นเดียวกัน

เขตการศึกษา 5 ประกอบด้วยจังหวัดกาญจนบุรี ราชบุรี เพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์ สุพรรณบุรี และสมุทรสงคราม ซึ่งจังหวัดเพชรบุรีเป็นจังหวัดที่มี

สภาพภูมิศาสตร์และเศรษฐกิจแตกต่างไปจากจังหวัดอื่น ๆ ภายในเขต กล่าวคือ เป็นจังหวัดที่มีเขตแดนส่วนหนึ่งเป็นชายฝั่งทะเลที่เป็นแหล่งสำคัญทางเศรษฐกิจของ จังหวัด ทั้งทางด้านการประมง การเกษตร การท่องเที่ยว และการอุตสาหกรรม (สมุดเพชรบุรี : 5) เป็นที่ตั้งของโครงการพัฒนาที่กินตามพระราชประสงค์ถึง 4 แห่ง ได้แก่ โครงการพัฒนาที่กินตามพระราชประสงค์ในท้องที่อำเภอชะอำ อำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี โครงการหมู่บ้านสหกรณ์ห้วยสัตว์ใหญ่ โครงการ ตามพระราชประสงค์หุบกระพง โครงการพัฒนาที่กินตามพระราชประสงค์คอนขุนห้วย นอกจากนี้แล้วยังมีอุตสาหกรรมในครอบครัวที่สำคัญ ๆ ได้แก่ อุตสาหกรรมย้อมสีทอผ้า อุตสาหกรรมทำเป็ลยวนควยผักขบขวา อุตสาหกรรมทำน้ำส้มสายชูจากสับปะรด การ ปั่นไอ้ซีเมนต์ อุตสาหกรรมทำน้ำทาลโคตค การทำเครื่องใช้ ทอเสื่อกก การ- สานเช้ง การจักสานไม้ไผ่ การทำทักใบตาล การทำขนมหวาน เป็นต้น (สมุดเพชรบุรี 2525 : 36)

จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารบางโรงเรียนในจังหวัดเพชรบุรีเกี่ยวกับการเปิดสอน วิชาอาชีพในสถานศึกษานั้น ปรากฏว่าการจัดสอนวิชาอาชีพยังมีการเปิดสอนไม่กว้างขวาง นัก มีการใช้แหล่งทรัพยากรท้องถิ่นค่อนข้างน้อย ทั้งนี้ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษา ถึงสภาพและปัญหาของการจัดสอนวิชาอาชีพในจังหวัดเพชรบุรี เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็น รายละเอียดเพิ่มเติม และเป็นประโยชน์สำหรับบุคลากรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะได้ นำไปปรับปรุงและส่งเสริมให้การจัดสอนวิชาอาชีพบรรลุเป้าหมายของหลักสูตรอย่าง แท้จริงต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการจัดการเรียนการสอนวิชาอาชีพตามหลักสูตรมัธยมศึกษา ตอนต้น พุทธศักราช 2521 ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดเพชรบุรี
2. เพื่อศึกษาปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาอาชีพตามหลักสูตรมัธยมศึกษา ตอนต้น พุทธศักราช 2521 ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัด เพชรบุรี

ขอบเขตของการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาการจัดการเรียนการสอนวิชาอาชีพ และ ปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาอาชีพตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 ในประเด็นต่าง ๆ คือ

1.1 การดำเนินการเปิดสอนวิชาอาชีพ ประกอบด้วย นโยบาย การวางแผน เกณฑ์

1.2 การจัดแนะแนวในการเลือกเรียนวิชาอาชีพแก่นักเรียน

1.3 การจัดการเรียนการสอนวิชาอาชีพ ประกอบด้วย เอกสาร ประกอบการสอน กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน การวัดผลและการประเมินผล สถานที่ที่ใช้สอนและฝึกงาน

2. การวิจัยครั้งนี้จะรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหาร ครูแนะแนว และครูผู้สอน ในกลุ่มวิชาการงานและอาชีพ ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดเพชรบุรี ปีการศึกษา 2530 โดยจำแนกศึกษาตามขนาดของโรงเรียนเป็น 3 ขนาด คือ ขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก

นิยามศัพท์เฉพาะ

การจัดการเรียนการสอนวิชาอาชีพ หมายถึง การดำเนินการของผู้บริหาร ครูแนะแนว และครูผู้สอน เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนวิชาอาชีพในโรงเรียน ประกอบด้วย การดำเนินการในการเปิดสอน การจัดแนะแนวในการเลือกเรียนวิชาอาชีพ และการจัดการเรียนการสอนวิชาอาชีพ

นโยบาย หมายถึง แนวทางปฏิบัติของโรงเรียนในการเปิดสอนวิชาอาชีพ

การวางแผน หมายถึง วิธีการในการดำเนินงานของโรงเรียนในการเปิดสอนวิชาอาชีพ

เกณฑ์ หมายถึง องค์ประกอบที่โรงเรียนพิจารณาในการเปิดสอนวิชาอาชีพ

วิชาอาชีพ หมายถึง รายวิชาที่เป็นวิชาเลือกในกลุ่มการงานและอาชีพ
 ความหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521

โรงเรียนมัธยมศึกษา หมายถึง สถานศึกษาในสังกัดกองการมัธยมศึกษา
 กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ หมายถึง โรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีจำนวน
 นักเรียน 1,500 คนขึ้นไป

โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลาง หมายถึง โรงเรียนมัธยมศึกษาที่มี
 จำนวนนักเรียน 500 - 1,499 คน

โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก หมายถึง โรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีจำนวน
 นักเรียนไม่เกิน 499 คน

ผู้บริหาร หมายถึง ผู้อำนวยการ อาจารย์ใหญ่ ครูใหญ่ ผู้ช่วย-
 ผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ฝ่ายวิชาการ ผู้ช่วยครูใหญ่ฝ่ายวิชาการ

ครูแนะแนว หมายถึง ผู้ทำหน้าที่เป็นครูแนะแนวหรือหัวหน้าฝ่ายแนะแนว
 ของโรงเรียน

ครู หมายถึง ครูผู้หน้าที่สอนรายวิชาอาชีพตามหลักสูตรมัธยมศึกษา
 ตอนต้น พุทธศักราช 2521

ปัญหา หมายถึง สภาพการณ์ที่เกิดขึ้นแล้วเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินงานที่
 เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนวิชาอาชีพ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

เพื่อเป็นข้อมูลให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องนับตั้งแต่ผู้บริหารศึกษานิเทศก์ และ
 นักพัฒนาหลักสูตร ได้ดำเนินการปรับปรุงและส่งเสริมให้การจัดการเรียนการสอนวิชา
 อาชีพในโรงเรียนมัศึกษามีประสิทธิภาพต่อไป

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาการจัดการเรียนการสอนวิชาอาชีพในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดเพชรบุรี โดยมีวิธีการวิจัย ดังต่อไปนี้

ประชากรในการวิจัย ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในจังหวัดเพชรบุรี ทั้งหมด ซึ่งมีจำนวน 20 โรงเรียน จำแนกเป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก จำนวน 11 โรงเรียน โรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 6 โรงเรียน โรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 3 โรงเรียน ซึ่งผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย

1. ผู้บริหาร	จำนวน 40 คน
2. ครูแนะแนว	จำนวน 20 คน
3. ครูผู้สอนหมวดการงานและอาชีพ	จำนวน 152 คน
รวมจำนวนประชากร	212 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มีลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมีตัวเลือกและแบบปลายเปิด โดยแยกเป็น 3 ฉบับ

- ฉบับที่ 1 เป็นแบบสอบถามสำหรับผู้บริหาร
- ฉบับที่ 2 เป็นแบบสอบถามสำหรับครูแนะแนว
- ฉบับที่ 3 เป็นแบบสอบถามสำหรับครูสอนวิชาอาชีพ

แบบสอบถามแต่ละฉบับมี 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบและปลายเปิดเหมือนกันทั้ง 3 ฉบับ

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนวิชาอาชีพตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบและปลายเปิด

ฉบับที่ 1 สำหรับผู้บริหาร เป็นเรื่องเกี่ยวกับการ
 คำเนินการเปิดสอนวิชาอาชีพ ประกอบด้วย นโยบาย การวางแผน เกณฑ์

ฉบับที่ 2 สำหรับครูแนะแนว เป็นเรื่องเกี่ยวกับการ
 จัดแนะแนวในการเลือกเรียนวิชาอาชีพให้กับนักเรียน

ฉบับที่ 3 สำหรับครูสอนวิชาอาชีพ เป็นเรื่องเกี่ยวกับการ
 จัดการเรียนการสอนวิชาอาชีพ ประกอบด้วย เอกสารประกอบการสอน กิจกรรม
 การเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน การวัดผลและการประเมินผล การใช้
 สถานที่ที่ใช่สอนและฝึกงาน

ตอนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับปัญหาที่เกิดขึ้นจากการจัดการเรียน
 การสอนวิชาอาชีพ ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 มีลักษณะเป็น
 แบบตรวจสอบและปลายเปิด

ฉบับที่ 1 สำหรับผู้บริหาร เป็นเรื่องเกี่ยวกับปัญหาใน
 การดำเนินการเปิดสอนวิชาอาชีพ ประกอบด้วย นโยบาย การวางแผน เกณฑ์

ฉบับที่ 2 สำหรับครูแนะแนว เป็นเรื่องเกี่ยวกับปัญหา
 ในการดำเนินการจัดแนะแนวในการเลือกเรียนวิชาอาชีพให้กับนักเรียน

ฉบับที่ 3 สำหรับครูสอนวิชาอาชีพ เป็นเรื่องเกี่ยวกับ
 ปัญหาที่เกิดจากการจัดการเรียนการสอนวิชาอาชีพ ประกอบด้วย เอกสารประกอบ
 การสอน กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน การวัดผลและการ
 ประเมินผล สถานที่ที่ใช่สอนและฝึกงาน

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถาม
 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 หลักสูตรวิชา
 อาชีพ ตำรา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดสอนวิชาอาชีพในสถาน
 ศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา

2. สร้างแบบสอบถามฉบับร่าง โดยปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษา และนำแบบสอบถามไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิช่วยตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ แล้วนำมาพิจารณาแก้ไข

3. นำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิร่วมกับอาจารย์ที่ปรึกษา

4. นำแบบสอบถามที่ผ่านการพิจารณาแก้ไขแล้วไปใช้กับกลุ่มประชากร

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กับศึกษาธิการจังหวัดเพชรบุรี เพื่อขอความร่วมมือจากผู้บริหาร ครูแนะแนว และครูสอนวิชาอาชีพ ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดเพชรบุรี จำนวน 20 โรงเรียน ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามจำนวน 212 ฉบับ ได้รับคืน 207 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 97.64 โดยมีรายละเอียดดังตารางข้างล่างนี้

ประชากร	จำนวนที่ส่ง	จำนวนที่ได้รับคืน	
		จำนวน	ร้อยละ
ผู้บริหาร	40	40	100.00
ครูแนะแนว	20	20	100.00
ครูสอนวิชาอาชีพ	152	147	96.71
รวม	212	207	97.64

การวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผลการวิจัย

1. ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยใช้คาร์ยละเอียด และเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย
2. ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนวิชาอาชีพ วิเคราะห์โดยใช้คาร์ยละเอียด และเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย
3. ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาที่เกิดจากการจัดการเรียนการสอนวิชาอาชีพ วิเคราะห์โดยใช้คาร์ยละเอียด และเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย
4. การนำเสนอผลการวิจัย

ผู้วิจัยลำดับขั้นของการเสนอผลการวิจัย โดยแบ่งเป็น 5 บท ดังนี้

- บทที่ 1 กล่าวถึง ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา วัตถุประสงค์ของการวิจัย ขอบเขตของการวิจัย นิยามศัพท์เฉพาะ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย และลำดับขั้นในการเสนอผลการวิจัย
- บทที่ 2 กล่าวถึงทฤษฎี หลักการ แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- บทที่ 3 กล่าวถึงวิธีดำเนินการวิจัยโดยละเอียด ประกอบด้วย วัตถุประสงค์ของการวิจัย ประชากรที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
- บทที่ 4 กล่าวถึงผลการวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งเป็น 3 ตอน
 - ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม
 - ตอนที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนวิชาอาชีพ ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521
 - ตอนที่ 3 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาอาชีพ ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521
- บทที่ 5 กล่าวถึงสรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ส่วนสุดท้ายเป็นบรรณานุกรม และภาคผนวก